УДК 81'25
DOI

ЛЕКСИЧНІ ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ЕМОЦІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТВОРУ М. КОЦЮБИНСЬКОГО «ФАТА МОРГАНА»

Кучеренко Марина Володимирівна
викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
вул. Клепарівська, 35, Львів, Україна
https://orcid.org/0000-0002-4803-8089

Барнич Іванна Іванівна
викладач кафедри іноземних мов та перекладознавства
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
вул. Клепарівська, 35, Львів, Україна
https://orcid.org/0000-0002-0747-7202

Стаття присвячена детальному аналізу лексичних засобів, які використовуються для відтворення емоцій в перекладі твору Михайла Коцюбинського «Фата Моргана». Особлива увага приділяється тому, як емоційно забарвлені слова й вирази в оригінальному тексті допомагають передати внутрішній світ персонажів, їх переживання та соціальні конфлікти, а також створюють атмосферу та настрій твору. Михайло Коцюбинський вміло використовує багатий емоційний арсенал, що дозволяє йому не лише описати події, а й вивести читача на глибший рівень розуміння стану персонажів. У статті також порівнюється переклад англійською мовою з оригіналом, звертаючи увагу на те, як перекладачі відтворюють у перекладі емоційні відтінки, зокрема негативну конотацію опрацьованих виразів. Окремо розглядаються випадки, коли емоційна складова втрачається або спотворюється в перекладі, що може негативно впливати на сприйняття тексту читачем. Вивчено, як різні перекладацькі стратегії можуть змінювати інтерпретацію емоційних аспектів, що призводить до суттєвих змін у сприйнятті твору іноземними читачами. Серед іншого, обговорюється роль емотивної лексики в збереженні автентичності перекладу українського тексту, оскільки саме вона дозволяє максимально точно відтворити атмосферу і психологічний стан героїв. Висновки статті сприятимуть подальшому розвитку перекладознавства, зокрема в аспекті аналізу емоційної лексики та її впливу на художнє сприйняття тексту у перекладі. Дослідження підкреслює важливість збереження емоційної достовірності в перекладі для забезпечення адекватної комунікації між культурами. Крім того, це допомагає уникнути культурних непорозумінь і забезпечує правильне сприйняття значення та настрою оригінального тексту. Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів іноземних мов, перекладачів, а також літературознавців. Отримані дані дозволяють розробити методику навчання перекладу художніх текстів з урахуванням особливостей передачі емоцій. Крім того, результати дослідження можуть бути використані для створення словників емоційної лексики, що полегшить роботу перекладачів та літературознавців.

Ключові слова: *емоційно забарвлена лексика, лексичні засоби, відтворення емоцій, культурний контекст.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Передача емоцій у перекладі є надзвичайно важливою в контексті художніх творів, адже саме емоційне наповнення тексту багато в чому визначає його вплив на читача. У випадку з перекладом творів класичної української літератури, зокрема твору Михайла Коцюбинського «Фата Моргана», цей аспект набуває особливої значущості та вимагає глибокого розуміння не лише мовних засобів, а й культурного контексту, соціальних і психологічних мотивів, що формують емоційний фон оригіналу (Пагурець, с. 244). Актуальність цієї проблеми зумовлена як складністю відтворення емоційних відтінків, притаманних українській мові, так і необхідністю зберегти автентичність авторського стилю Коцюбинського, передати тонкі психологічні нюанси, що характеризують персонажів і атмосферу твору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх років науковці приділяють значну увагу передачі емоцій в перекладі художніх творів. Дослідження охоплюють різні аспекти, зокрема аналіз мовних засобів та лексичних прийомів, які зберігають емоційний

ефект оригіналу, а також питання адекватності перекладу емоційно забарвленої лексики. Серед сучасних дослідників варто виділити Ольгу Ковалюк, що вивчала лексику, яка позначає емоції та емоційні стани людини у художніх текстах, зокрема аналізуючи давньоукраїнську мову. Її дослідження охоплюють еволюцію лексичних значень та метафоричне наповнення емоційної лексики у текстах XIV–XVI століть, що дозволяє простежити історичні зміни у вираженні емоцій через мову (Ковалюк, 2020); Тетяну Варвинюк, яка досліджує емоційно-експресивну лексику в поетичному мовленні, зокрема на матеріалі творів Ліни Костенко. Вона аналізує функції емоційної лексики для посилення емоційного впливу та вираження особистісного світобачення автора (Варвинюк, 2010, с. 67–73); Світлану Єрмоленко, яка у своїй роботі аналізує мовно-естетичні прийоми Коцюбинського, які включають використання емоційно насиченої лексики для передачі настрою, відтінків емоцій і почуттів. Це може бути корисним для розуміння того, як саме Коцюбинський втілює емоції через специфічну лексику, виражаючи через неї культурний і соціальний контекст епохи, в якій він творив (Єрмоленко, 2014, с. 6–15).

Формулювання мети і завдань статті. Метою статті є дослідження лексичних засобів, які використовуються для відтворення емоційного змісту в перекладі твору М. Коцюбинського іншою мовою та аналіз особливостей збереження емоційного навантаження та стилістичної цілісності оригінальності тексту. Для досягнення цієї мети необхідно виконати наступні завдання:

1. Виявлення лексичних засобів, які використовуються для створення емоційного фону в перекладі та оцінка відмінностей між оригіналом та перекладом англійською мовою**,** що впливають на сприйняття емоцій читачем.

2. Аналіз лексики**,** яка передає емоційний контекст у оригінальному та перекладеному тексті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Емоційно забарвлена лексика поділяється на кілька груп залежно від того, як вона передає почуття. Вона може або називати емоції, описувати їх або виражати емоційні стани в спілкуванні.

Лексика, що позначає емоції містить слова, які прямо називають емоційний стан, як-от радість, страх, гнів. Це слова з нейтральним змістом, які просто вказують на саму емоцію без додаткових деталей.

Лексика, що описує емоції доповнює назви емоцій, додаючи відтінків. Наприклад, вислови *«бути в піднесеному настрої»* чи *«відчувати тривогу»* не тільки описують емоції, але й розкривають їхню глибину та природу, показуючи, як саме людина їх відчуває.

Лексика, що виражає емоції надає можливість безпосередньо демонструвати емоційний стан. Це можуть бути вигуки, риторичні запитання чи фразеологізми, наприклад, *«Ура!»* або *«Чому це сталося?»* Вони передають емоційне забарвлення мови в спілкуванні, а саме радість, сум чи гнів (Hryntus, Dilai, 2022, p. 737–750).

Крім способу передачі емоцій, лексика також розділяється залежно від стилю та емоційної атмосфери, яку вона створює. За цією ознакою науковці виділяють такі групи:

1. Книжна піднесена лексика – використовується для створення піднесеного або урочистого настрою. До неї належать архаїзми, історизми, високі літературні вирази, які підкреслюють поважність або значущість події чи персонажа.

2. Поетизми – слова та вирази, характерні для поетичної мови, які надають тексту естетичної виразності. Вони створюють емоційну атмосферу і часто використовуються для передачі глибоких почуттів, таких як любов, смуток, натхнення.

3. Розмовно-просторічна лексика – включає слова та вирази, характерні для повсякденного спілкування, які використовуються для передачі невимушеної атмосфери або для вираження близькості до читача. Ця лексика додає персонажам природності та жвавості.

4. Вульгаризми – грубі або ненормативні слова та вирази, які підкреслюють певні емоційні стани, такі як гнів або презирство. Ця лексика зазвичай використовується для посилення експресивного впливу та для створення більш яскравих і різких характеристик персонажів (Головацька, 2017, с. 205–211).

У творі М. Коцюбинського «Fata Morgana» можна знайти приклади розмовно-просторічної лексики, яка часто виражає емоції роздратування, гніву, зневіри та обурення. Для підтвердження цього можна навести ряд висловів, наприклад: *«<u>На дідька б лисого</u> сидів я тут – вже краще у Менделя...»* (Коцюбинський, 1910, с. 14).

“<u>The hell</u> I’d be sitting here – I’d rather be at Mendel’s…” (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

У цьому прикладі для позначення емоції роздратування було використано образ дідька в українському тексті, у англійському ж перекладач замінив його на *“hell”* – місце для посмертного покарання за гріхи. В переносному значенні пекло – нестерпні, жахливі умови

чи обставини; дуже небезпечне місце; тяжкий душевний стан, моральні муки. Тобто ні за яких умов, навіть найгірших, людина не здійснить тієї чи іншої дії.

У «Фразеологічному словнику української мови» подається таке значення ФО *«дідька лисого»*: 1.Уживається як категоричне заперечення чого-небудь; нізащо, ніколи. 2. Нічого, зовсім, абсолютно нічого (ФСУМ, 2003).

Ще однією ілюстрацією вираження емоції гнітючої безнадії є вираз: *«Нема на вас війни або холери. Одні з села, а другі в село, як отой Марко Гуща, що недавно привели в село, як рештанта...»* (Коцюбинський, 1910, с. 14).

"What we need is a war or an epidemic of cholera. Some of them are leaving, others coming back to the villages, like that fellow Marko Hushcha, brought here like a convict..." (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

У наведеному вище прикладі використано лексеми *«війна»* та *«холера»* у значенні чогось страшного, неминучого, щоб мало б негативний вплив на людей. У англійському варіанті використано протилежну фразу до *«нема на вас»,* що має негативний відтінок і вказує на відсутність чогось *«нам потрібно»,* що змінює акцент з відсутності до необхідності, надаючи фразі більш активний характер, але від цієї зміни емоційність та значення виразу не втрачається.

«О! таки починається!» – подумав він, але удав невинного» (Коцюбинський, 1910, с. 16). *"There you go again!" he thought but assumed an innocent air"* (Kotsiubynskyi, 1980, с. 16).

Ця номінація містить чіткий емоційний відтінок втоми або роздратування. Сполучник *«таки»* підкреслює певне очікування або передбачення повторення якоїсь неприємної ситуації. У перекладі вираз *«There you go again!»* також виражає цю емоцію втоми від постійних повторень, додаючи елемент недоброзичливої іронії.

«–Мовчи! Чого ти вчепилась душі моєї! Я вже й так стала неначе тінь» (Коцюбинський, 1910, с. 14).

"Keep still! Stop pestering me. I'm on my last legs as it is" (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

Цей приклад містить український експресивний вигук *«Мовчи!»* – наказову форму, виражену досить різко та емоційно. Це прямий наказ, що свідчить про сильне роздратування та внутрішню напругу, а в англійському варіанті переклад зберігає командну форму, але виглядає менш емоційно насиченим. Фраза *«keep still»* не настільки різка, як *«мовчи!»,* і звучить більш м'яко, тут фраза пов'язана із фізичним положенням людини, тобто «не рухатись», у той час як в оригіналі увага була акцентована на здатності розмовляти.

У англійському словнику «The Oxford English Dictionary» значення цієї ідіоми подане таким чином: «to refrain from moving very much or at all. Often said as an imperative» (The Oxford English Dictionary, 1989)

Наступний приклад *« – Забастовка! Буде вам забастовка... не один ззаду почуха... Ет, чорт зна що»* (Коцюбинський, 1910, с. 14).

"Strike! You'll have a strike all right. More than one of you will get it yet. It's a disgrace!" (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

У цьому реченні, як і в першому наведеному прикладі, автор зосереджується на переданні відчуття гніву та роздратування. ФСУМ подає таке значення виразу *«чорт (біс) знає (зна) що»* – «грубо. Не те, що треба; не таке, як треба; те, що викликає осуд, подив і т. ін. (ФСУМ, 2003).

В оригінальному тексті передається розмовний та емоційно заряджений характер. Переклад англійською залишається точним з точки зору змісту, але його стиль менш експресивний, без особливого емоційного загострення. В оригіналі відчувається живе мовлення, емоції та навіть певна іронія, тоді як переклад стає більш формальним і менш емоційним, містить буквальне пояснення – те, чим чим займається – ганебно і соромно. У словнику "The Oxford English Dictionary" подається таке значення: "a condition of shame, loss of reputation, or dishonour; a shameful person, thing, or state of affairs; exclusion from confidence or trust". (The Oxford English Dictionary, 1989)

Вирази, що місять згадування Бога часто використовуються у художній літературі для підкреслення глибоких переживань персонажів. Так і у творі "Fata Morgana" вони підкреслюють відчуття безвиході й життєвих труднощів, які важко подолати. До прикладу, *«– Мовчи вже краще. – Їй-богу...»* (Коцюбинський, 1910, с. 14).

"She raised her hand as if wanting to drive off the vision. "Not another word about it." "I will, so help me God!" (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

В академічному тлумачному словнику української мови даний приклад емоційно – забарвленої лексики подано як: *«їй-богу, їй-бо»* виг. Уживається для підтвердження чого-небудь, для запевнення в чомусь (Словник української мови, 1970–1980).

В українській мові вигук *«Їй-богу»* надає репліці відтінок щирого переконання чи обіцянки, і звучить як проста, побутова мова, що підкреслює рішучість і надійність персо-

нажа. В той час як в англійському перекладі використовується вираз-обіцянка *«so help me God»*, яка також висловлює рішучість, але має дещо урочистіший і менш побутовий відтінок. Хоча цей вираз передає ту ж обіцянку, він може звучати менш природно для щоденної розмови і, можливо, надає тексту дещо формальнішого відтінку.

Наступний проаналізований приклад містить *неформальний український вигук «Ох, ох, боже мій милий!.. Твоя негодяща, мотузком зв'язуєш...»* (Коцюбинський, 1910, с. 14).

"Why don't you buy a good gun, good God, yours is no good, you tie it together with strings" (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

«Ох, ох, боже мій милий!» передає емоції розпачу та зневіри, надаючи словам персонажа щирості і простоти, що підсилює безпосередність почуттів. В англійському перекладі, натомість, використано номінацію *"good God"*, яка також виражає здивування або роздратування, але є менш персоналізованою, ніж українське *«Боже мій милий»*. Перекладач зберіг основний сенс сказаного, але без повного відтворення народного відтінку і щирості висловлювання. Тобто суттєвих змін при перекладі не відбулось, зміст виразу переданий рівнозначно в обох варіантах тексту.

Відтворення позитивних емоцій, а саме емоцію надії та сподівання у творі репрезентує цей проаналізований приклад: *«– Хвалити бога, діждались люди... – Всім буде, всім стане, – дзвеніла Маланка»* (Коцюбинський, 1910, с. 14).

"Thank God, it's come at last. There'll be enough for everyone," Malanka sang out" (Kotsiubynskyi, 1980, с. 14).

ФСУМ подає значення фразеологізму *«хвалити Бога»* як: 1) у знач, вставн. сл. уживається для вираження задоволення, заспокоєння, морального полегшення у зв'язку з чим – небудь (ФСУМ, 2003). Використана письменником в творі ФО має аналогічне значення і у мові перекладу, у онлайн – словнику міститься таке значення: "expression of happiness that something bad has been avoided or has finished" (Merriam-Webster Dictionary, 2007).

Вислів *«Хвалити бога»* містить відтінок вдячності та віри, вказуючи на те, що люди довго чекали на щось важливе. Переклад зберігає загальний позитивний зміст і радість. Вираз *«Thank God»* точно передає вдячність, а *«it's come at last»* підкреслює завершення довгого процесу очікування. Водночас переклад виглядає дещо загальнішим, оскільки втрачається колективне звернення *«діждались люди»,* яке підкреслює спільний характер радості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізовані приклади перекладу української емоційно забарвленої лексики на англійську мову свідчать про кілька важливих тенденцій, пов'язаних з передачею емоцій у перекладі. По-перше, ми спостерігаємо зниження емоційної інтенсивності: багато англійських перекладів виявляються менш насиченими в емоційному плані, ніж їх українські оригінали. По-друге, відзначається формалізація та втрата розмовної виразності. Український текст часто використовує розмовні або просторічні елементи, які надають йому колоритності. У перекладах ці елементи часто формалізуються.

Українська мова, з її метафоричністю, емоційною насиченістю та іронічними нюансами, часто створює більш яскраву картину, тоді як англійські версії, як правило, мають більш нейтральний і стриманий тон. Це підкреслює виклики, які стоять перед перекладачами в передачі емоційних відтінків оригінального тексту, і вказує на важливість глибшого розуміння культурних конотацій, властивих мовній свідомості кожного народу.

Доповнити та поглибити аналіз емоційного аспекту у перекладі художніх текстів іноземною мовою можна в таких напрямках як: порівняння перекладів різних перекладачів, що дозволить виявити індивідуальні підходи, а також зрозуміти, як перекладацькі рішення впливають на емоційне сприйняття тексту; вплив жанрових особливостей на переклад емоційної лексики – дослідити різні жанри (поезія, проза, драматургія) та їхніх вимог до емоційного забарвлення мови, щоб виявити, як переклад адаптує емоційність відповідно до жанру; дослідження методів машинного перекладу задля того щоб визначити, які аспекти емоційності залишаються проблемними для автоматичного перекладу, а які системи машинного перекладу здатні передати адекватно.

Кожен із цих напрямків може суттєво розширити розуміння того, як перекладачі передають емоційну насиченість мови та якими методами можна зберегти емоційну глибину оригінального тексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Варвинюк Т. І. Емоційно-експресивна лексика в поетичному мовленні (на матеріалі творів Ліни Костенко). Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету. Вип. 4. 2010, С. 67–73. https://doi.org/10.31812/filstd.v4i0.931

2. Головацька Ю. До проблеми перекладу нейтральної та емоційно-забарвленої лексики. Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство). 2017. Вип. 25. С. 205–211. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_filol_2017_25_29

3.Єрмоленко С. Мовно-естетичний канон художньої прози Михайла Коцюбинського. Культура слова. 2014. С. 6–15.

4. Ковалюк О. К. Лексика на позначення емоцій та емоційних станів людини в українській мові XIV–XVI століть (Кваліфікаційна наукова праця). Національний авіаційний університет, інститут мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. Київ, 2020.

5. Коцюбинський М. Fata Morgana. 1910. URL: https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1066

6. Пагурець О. Мовленнєва стилізація в художніх творах та особливості її перекладу. Гуманітарний вісник Черкаського державного технологічного університету. 2007. Вип. 11. С. 244.

7. Словник української мови в 11 томах (СУМ-11). 1970–1980.

8. Фразеологічний словник української мови. 2003.

9. Hryntus M. & Dilai M. Translating emotion metaphors from English into Ukrainian: Based on the parallel corpus of fiction: *proceedings of the 6th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems.* (Gliwice, Poland, May 12–13 2022). Gliwice, 2022. pp. 737–750.

10. Kotsiubynskyi M. Fata Morgana. 1980. Dnipro, 1980. 117 p.

11. Merriam-Webster Dictionary. 2007. Merriam-Webster Online. URL: https://www.merriam-webster.com/dictionary/dictionary

12. The Oxford English Dictionary. URL: https://www.oed.com/?tl=true

REFERENCES

1. Varvyniuk, T. I. (2010). Emotsiino-ekspresyvna leksyka v poetychnomu movlenni (na materiali tvoriv Liny Kostenko) [Emotionally-expressive vocabulary in poetic language (based on Lina Kostenko's works)]. Filolohichni studii: Naukovyi visnyk Kryvorizkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Vol. 4, 67–73. [in Ukrainian]. https://doi.org/10.31812/filstd.v4i0.931

2. Holovatska, Yu. (2017). Do problemy perekladu neutralnoi ta emotsiino-zabarvlenoi leksyky [On the problem of translating neutral and emotive vocabulary]. Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seriia: Filolohiia (movoznavstvo). Vol. 25, 205–211. [in Ukrainian]. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzvdpu_filol_2017_25_29

3. Yermolenko, S. (2014). Movno-estetychnyi kanon khudozhnoi prozy Mykhaila Kotsiubynskoho [Linguistic-aesthetic canon of Mykhailo Kotsiubynsky's prose]. Kultura slova. 6–15. [in Ukrainian].

4. Kovaliuk, O. K. (2020). Leksyka na poznachennia emotsii ta emotsiinykh staniv liudyny v ukrainskii movi XIV–XVI stolittia (Kvalifikatsiina naukova pratsia) [Vocabulary to indicate emotions and emotional states of a person in the Ukrainian language of the XIV-XVI centuries. (Qualification research paper)]. Natsionalnyi aviatsiinyi universytet, Instytut movoznavstva imeni O. O. Potebni NAN Ukrainy, Kyiv. [in Ukrainian].

5. Kotsiubynskyi, M. (1910). Povist "Fata Morgana" [Fata Morgana: A Novel]. Ukrlib. Retrieved from https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=1066 [in Ukrainian].

6. Pahurets, O. (2007). Movlennieva stylizatsiia v khudozhnikh tvorakh ta osoblyvosti yii perekladu [Speech stylization in literary works and features of its translation]. Humanitarnyi visnyk Cherkaskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Vol. 11, 244. [in Ukrainian].

7. Slovnyk ukrainskoi movy v 11 tomakh (SUM-11) [Dictionary of the Ukrainian language in 11 volumes]. (1970–1980).

8. Frazeolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy [Phraseological dictionary of the Ukrainian language]. (2003).

9. Hryntus, M. & Dilai, M. Translating emotion metaphors from English into Ukrainian: Based on the parallel corpus of fiction: *proceedings of the 6th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems.* (Gliwice, Poland, May 12-13 2022). Gliwice, 2022. pp. 737–750.

10. Kotsiubynskyi M. (1980). Fata Morgana. Dnipro.

11. Merriam-Webster Dictionary. (2007). Merriam-Webster Online. Retrieved from https://www.merriam-webster.com/dictionary/dictionary

12. The Oxford English Dictionary. Retrieved from https://www.oed.com/?tl=true

LEXICAL MEANS OF EXPRESSING EMOTIONS IN THE TRANSLATION OF M. KOTSIUBYNSKYI'S "FATA MORGANA"

Kucherenko Maryna Volodymyrivna
Teacher at the Department of Foreign Languages and Translation Studies
Lviv State University of Life Safety
35, Kleparivska Str., Lviv, Ukraine

Barnych Ivanna Ivanivna
Teacher at the Department of Foreign Languages and Translation Studies
Lviv State University of Life Safety
35, Kleparivska Str., Lviv, Ukraine

The article is devoted to a detailed analysis of lexical means used to reproduce emotions in translating Mykhailo Kotsiubynskyi's Fata Morgana. Particular attention is paid to how emotionally coloured words and expressions in the original text help convey the characters' inner world, their experiences and social conflicts and create the atmosphere and mood of the work. Mykhailo Kotsiubynskyi skillfully uses a rich emotional arsenal to describe events and bring the reader to a deeper level of understanding of the character's state of mind. The article also compares the English translation with the original, paying attention to how translators reproduce emotional connotations in translation, particularly the negative connotation of the used expressions. Cases when the emotional component is lost or distorted in translation are also considered, which can negatively affect the reader's perception of the text. The author examines how different translation strategies can change the interpretation of emotional aspects, which leads to significant changes in foreign readers' perception of a work. Among other things, the article discusses the role of emotive vocabulary in preserving the authenticity of the Ukrainian translation, as it allows for the most accurate reproduction of the atmosphere and psychological state of the characters. The article's conclusions will contribute to the further development of translation studies, particularly in analyzing emotional vocabulary and its impact on the artistic perception of the text in translation. The study emphasises the importance of maintaining emotional authenticity in translation to ensure adequate communication between cultures. In addition, it helps to avoid cultural misunderstandings and ensures the correct perception of the meaning and mood of the original text. The study results can be useful for foreign language teachers, translators, and literary scholars. The data obtained allow us to develop a methodology for teaching the translation of literary texts, considering the peculiarities of conveying emotions. In addition, the study's results can be used to create dictionaries of emotional vocabulary, which will facilitate the work of translators and literary critics.

Key words: *emotive vocabulary, lexical means, expression of emotions, cultural context.*